

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 19053/2023
05.02.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужилаца АА и ББ, обоје из ..., ..., чији је пуномоћник Новица Митић, адвокат из ..., против туженог ВВ из ..., чији је пуномоћник Сретен Богдановић, адвокат из ..., због стицања без основа, одлучујући о ревизији тужилаца, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 3479/22 од 11.04.2023. године, у седници одржаној 05.02.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужилаца изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 3479/22 од 11.04.2023. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Лебану П 798/19 од 18.08.2022. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен прецизирани тужбени захтев тужилаца и обавезан тужени да им због непосредно учињене материјалне штете и неоснованог обогаћења због несавесног и незаконитог држања покретне имовине почев од 1999. године до 2014. године и то тракторске приколице, двобраздног плуга, тањираче, задње тракторске косачице, две копачице, казана за печење ракије од 100 литара, казана са фуруном за топљење масти, прекрупача за млевење и круњење, замрзивача од 210л и 5 стаклених балона услед чега су тужиоци претрпели штету, исплати и то на име претрпљене штете свих машинских услуга у ратарству, воћарству, повртарству, превоза огревног дрвета и других услуга због некоришћења двобраздног плуга износ од 265.296,00 динара, тањираче са 20 дискова износ од 246.688,00 динара, шпартачице износ од 41.815,00 динара, задње тракторске косачице износ од 41.600,00 динара, тракторске приколице 3/3 износ од 375.614,00 динара; на име накнаде штете по основу некоришћења казана за печење ракије износ од 288.000,00 динара; на име накнаде штете по основу некоришћења казана за топљење масти износ од 32.000,00 динара, на име накнаде штете по основу некоришћења замрзивача до 210л износ од 17.540,00 динара, на име накнаде штете по основу некоришћених стаклених балона од по 32л износ од 32.825,00 динара и на име накнаде због некоришћења прекрупача за круњење и млевење жита у периоду од 2000. до 2014. године износ од 160.425,00 динара, укупно

1.472.803,00 динара са законском затезном каматом почев од дана доспећа потраживања до исплате. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев тужилаца којим је тражено да се обавезе тужени да им на основу непосредно учињене материјалне штете и неоснованог обogaћења услед несавесног и незаконитог држања покретне имовине почев од 1999. године до 2014. године плати и то за трактор ... износ од 440.516,00 динара, измаклу добит у износу од 565.714,00 динара, на име неоснованог стицања туженог на свом газдинству износ од 961.392,00 динара и на име неоснованог стицања вршења услуга ГГ, бившем из ..., у периоду од 1999. до 2002. године, износ од 31.388,00 динара, као неоснован. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиоцим солидарно на име трошкова поступка исплати износ од 147.060,00 динара.

Апелациони суд у Нишу је након одржане расправе пресудом Гж 3479/22 од 11.04.2023. године, ставом првим изреке, укинуо пресуду Основног суда у Лебану П 798/19 од 18.08.2022. године. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев тужилаца којим су тражили да се тужени обавезе да им због непосредно учињене материјалне штете и неоснованог обogaћења услед несавесно и незаконитог држања покретне имовине почев од 1999. године до 2014. године и то тракторске приколице, двобразног плуга, тањираче, задње тракторске косачице, две копачице, казана за печење ракије од 100 литара, казана са фуруном за топлење масти, прекрупача за млевење и круњење, замрзивача од 210 литара и 5 стаклених балона услед чега су тужиоци претрпели штету и то на име претрпљене штете свих машинских услуга у ратарству, воћарству, повртарству, превоза огревног дрвета и других услуга због некоришћења двобразног плуга износ од 265.296,00 динара, тањираче са 20 дискова износ од 246.688,00 динара, шпартачице износ од 41.815,00 динара, задње тракторске косачице износ од 41.600,00 динара, тракторске приколице 3/3 износ од 375.614,00 динара; на име накнаде штете по основу некоришћења казана за печење ракије у износу од 288.000,00 динара; на име накнаде штете по основу некоришћења казана за топлење масти износ од 32.000,00 динара, на име накнаде штете по основу некоришћења замрзивача до 210 литара у износу од 17.540,00 динара, на име накнаде штете по основу некоришћених стаклених балона од по 32 литра у износу од 32.825,00 динара и на име накнаде због некоришћења прекрупача за круњење и млевење жита у периоду од 2000. до 2014. године износ од 160.425,00 динара укупно 1.472.803,00 динара са законском затезном каматом почев од дана доспећа потраживања до исплате. Ставом трећим изреке, обавезани су тужиоци да туженом на име накнаде трошкова поступка исплате износ од 172.039,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужиоци су благовремено изјавили ревизију због погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку, Врховни суд је нашао да ревизија тужилаца није основана.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац АА и тужени ВВ су рођена браћа а тужилац ББ је супруга тужиоца АА. Тужени је, као давалац издржавања, са сада покојним ДД, оцем тужиоца АА и туженог, као примаоца издржавања, 29.10.1998. године закључио уговор о доживотном издржавању Р 177/98. Тужиоци су поднели тужбу за поништај тог уговора и за утврђење права сусвојине у погледу појединих покретних и непокретних ствари које су биле предмет уговора. Пресудом Апелационог

суда у Нишу Гж 1812/10 од 08.12.2010. године, утврђено је право сусвојине тужиље ББ на 3/12 и тужиоца АА на 4/12, по основу стицања у породичној заједници, а у корист тужиоца АА и по основу наслеђа иза покојног оца ДД, на покретним стварима и то на пет стаклених оплетених балона од по 35л, прекрупачу марке „...“, трактору „...“, тракторској кипер приколици „...“ 3/3, двобраздном плугу „...“ из ... године, тањирачи са 20 дискова, „...“ из ... године, задњој тракторској косачици „...“ из ... године, машинском казану за печење ракије од 100 литара из ... године, казану са фуруном за топљење масти од 80л из ... године, једној копачаци за шпартање из ... године, једној копачици из ... године и на замрзивачу „...“ од 210л из ... године, а уговор о доживотном издржавању у делу који се односи на напред наведене покретне ствари у висини утврђеног права сусвојине тужилаца, делимично је утврђен ништавим. Тужиоци су пред Основним судом у Лебану 08.12.2014. године, као предлагачи, против туженог, као противника предлагача, поднели предлог за физичку деобу наведених покретних ствари. Решењем тог суда од 04.07.2018. године, извршена је физичка деоба ствари тако што су све покретне ствари додељене туженом а он је обавезан да предлагачима, овде тужиоцима, на име њиховог сувласничког дела, исплати износ од 198.523,80 динара тужиоцу АА, односно 148.892,85 динара тужиљи ББ. Све покретне ствари које су предмет овог поступка налазиле су се у заједничком дворишту парничних странака, које није било ограђено. Све до подношења предлога за физичку деобу ствари, тужиоци нису тражили предају ствари, нити су покушали да са туженим постигну било какав договор око начина њиховог коришћења. Тужени живи у ... и у село ... долази повремено.

Тужиоци су тужбом у овој правној ствари захтевали обавезивање туженог да им исплати накнаду због немогућности коришћења покретних ствари на којима је утврђено њихово право сусвојине, у периоду од 1999. године до 2014. године. Тврдили су да су због немогућности коришћења пољопривредне механизације у обради њиховог имања, морали да плаћају трећим лицима за услуге орања, сетве, тањирања, транспорт производа, да су трпели умањење приноса на њиховом имању због кашњења у сетви и предузимању агротехничких мера, те да се тужени неосновано обогатио на њихов рачун тако што је те ствари употребљавао за себе у обради његовог имања, а у периоду од три године, користећи те машине пружао је услуге трећим лицима које је наплаћивао и на тај начин остварио добит.

Након одржане расправе, другостепени суд је применом члана 155, 210. и 219. Закона о облигационим односима, те члана 16. став 1. Закона о основама својинскоправних односа, закључио да је тужбени захтев тужилаца неоснован. Ово стога што тужиоци након доношења правноснажне пресуде којом су утврђени њихови сувласнички удели на покретним стварима које су предмет ове парнице, нису тражили предају ствари од туженог, нити су покренули поступак уређења коришћења тих ствари а предлог за физичку деобу поднели су тек 08.12.2014. године. Осим тога, другостепени суд је применио и правило о терету доказивања из члана 231. Закона о парничном поступку и закључио да тужиоци нису доказали своје тврдње да су плаћали услуге трећим лицима, односно да су претрпели било који облик штете услед некоришћења ствари, као и да је тужени остварио корист употребом тих ствари за своје личне потребе и да је пружао услуге трећим лицима. По становишту тог суда, за период од 1999. године до 08.12.2010. године, тужбени захтев је неоснован, будући да су све наведене покретне ствари биле предмет уговор о доживотном издржавању, те за све време до доношења правноснажне пресуде којом је тај уговор оглашен делимично

ништавим, тужени је ствари користио имајући за то правни основ, па је био савестан држалац.

По оцени Врховног суда, правилно је другостепени суд након одржане расправе одлучио о одбијању тужбеног захтева тужилаца.

Чланом 14. став 1. Закона о основама својинскоправних односа, прописано је да сувласник има право да ствар држи и да је користи заједно са осталим сувласницима, сразмерно свом делу, не повређујући права осталих сувласника. Чланом 43. истог закона, прописано је да сувласник, односно заједнички власник има право на тужбу за заштиту права својине на целу ствар, а сувласник има право и на тужбу за заштиту свог права на делу ствари.

Чланом 210. став 1. Закона о облигационим односима, прописано је да када неки део имовине једног лица пређе на било који начин у имовину неког другог лица, а тај прелаз нема своју основу у неком правном послу или у закону, стицалац је дужан да га врати, а када то није могуће, да накнади вредност постигнуте користи. Чланом 214. истог закона, прописано је да када се враћа оно што је стечено без основа, морају се вратити и плодови, платити затезне камате и то ако је стицалац несавестан, од дана стицања, а иначе од дана подношења захтева.

У конкретном случају, право сусвојине тужилаца са одређеним уделима, на покретним стварима, које су претходно биле предмет уговора о доживотном издржавању закљученог у корист туженог, утврђено је правоснажном пресудом по основу стицања у породичној заједници и наслеђа, којом пресудом је уједно уговор оглашен делимично ништавим у висини сувласничког удела тужилаца. Пресуда је донета 2010. године и од њеног доношења, па све до подношења предлога за физичку деобу тих ствари поводом кога је донето решење о деоби, тужиоци нису од туженог захтевали предају тих ствари у супосед, нити су на било који начин захтевали од њега заједничко коришћење ствари. Накнаду због немогућности коришћења тих ствари тужиоци траже за период од 1999. до 2014. године.

Сходно цитираним одредбама, сувласник који је од стране другог сувласника онемогућен да користи свој сувласнички удео на заједничкој ствари, има право на накнаду за некоришћење сувласничког удела само ако је предузимао радње ради заштите права сусвојине. Како тужиоци, чије је право сусвојине на покретним стварима утврђено пресудом из 2010. године, до подношења предлога за физичку деобу 10.12.2014. године, нису предузимали радње ради заштите права сусвојине на тим стварима, то је правилан закључак другостепеног суда да тужиоцима не припада право на тражену накнаду, јер је тужени био савестан држалац. Савесност државине туженог је постојала и у периоду од 1999. године до доношења наведене пресуде, будући да је у том периоду имао основ за државину тих ствари, како правилно закључује другостепени суд.

Стога су неосновани ревизијски наводи о погрешној примени материјалног права и да тужиоцима припада накнада у смислу правила о накнади штете из члана 155. Закона о облигационим односима и члана 219. Закона о облигационим односима, тим пре што се овде не ради о употреби туђе ствари.

Правилна је одлука о трошковима парничног поступка јер је донета правилном применом одредбе члана 153. став 1. и 154. Закона о парничном поступку.

Из изложених разлога, на основу члана 414. став 1. ЗПП одлучено је као у ставу првом изреке.

**Председник већа – судија
Гордана Комненић,с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић